

Pauluse Kiri

Mai 2018
nr. 77

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri.

Kirikukogu istung peeti Tartus

Teisipäeval, 24. aprillil kogunes Tartu Pauluse kirikus EELK kirikukogu.

Kõige enam kõneainet pakkus otsus toetada Eesti Vabariigi põhiseaduse täiendamist sättega, mis sõnastab abielu ainult ühe mehe ja ühe naise vahelise liiduna. Sisuliselt avaldati sellega toetust täna Eestis kehtivale perekonnaseadusele, mis määratleb abielu samuti mehe ja naise liiduna. Ühtlasi väljendub selles otsuses soov jääda põhimõtete juurde, mis on kirikut kandnud läbi aastatuhandete.

Peapiiskopi sõnul on mitmete Euroopa riikide kogemusele toetudes ka Eestis põhjust peljata abielu mõiste seni kehtinud tähenduse ümbermõtestamist „ajastu vaimust“ lähtuvalt: „Visuaalselt muutub mõni sõna ühes paragrahvis, kuid sisuliselt

Foto: Urmas Viilma

toimub kogu abielu institutsioonile pöördumatult uue tähenduse andmine.” Kirikukogul hääletas avalduse poolt 39 osalenut, viis oli vastu ja viis jäi erapooletuks.

Seekordne EELK Kirikukogu istung oli Tartu Pauluse kirikus juba teine. 23. aprillil 2002. a. kogunes Kirikukogu kiriku tiibhoone teisel korrusel, seekord kirikusaalis.

Kunstniku allkiri

7. aprillil külastasid Tartu Pauluse kirikut arhitektid Merja Nieminen, Kari Järvinen ja kunstnik Kuutti Lavonen. Pärast kiriku ülevaatamist arhitektide poolt ja ühist nõupidamist koguduse õpetajaga signeeris Kuutti Lavonen maalid kiriku tiibaltaril. Sellega tunnistas kunstnik oma töö lõpetatuks. Kunstniku silmadestki oli näha, et see oli tema jaoks väga liigutav hetk.

Osale lauluraamatu koostamises!

EELK Lauluraamatukomisjon palub abi uue lauluraamatu koostamise protsessis. Kui ka sinule on tähtis, milline saab kiriku uus lauluraamat, oled oodatud vastama küsimustikule, mida saab täita internetiaadressil:

<http://www.ankeet.ee/a/fahaso>

Jumalateenistused saksa ja soome keeles

23.-27. aprillil kohtusid Tartu Pauluse kirikus Põhja-Saksamaa ja Balti riikide luterlikud pastorid. 26. aprillil jutlustas saksakeelsel jumalateenistusel õpetaja Kristjan Luhamets.

2. mail külastas Tartu Pauluse kirikut Jämsä Rahvaülikooli enam kui 300-liikmeline pere. Rektor Jukka Palola pidas soomekeelse jumalateenistuse.

Kirikute öö

Reede, 25. mail õhtul on taas paljude kirikute, sh Tartu Pauluse kiriku ukсед avatud kõigile huvilistele. Seekordne juhtmõte on valitud Esimesest Ajaraamatust (1Aj 9,27): „*Nemad jäid Jumala koja ümber ka siis, kui tuli öö.*”

<http://www.kirikuteoo.ee/>

Arnold Habicht 140

29. mail möödub 140 aastat Tartu Pauluse koguduse esimese õpetaja Arnold Habichti sünnist.

Õpetaja Habicht sündis 1878. aastal Tori köstri peres. Õpingud ehituse alal jäid tervislikel põhjustel katki, kuid ka vaimulikuna tuli tal ehitusega tegeleda, kui kerkis Pauluse kirik. 1933. a. asus Habicht teenima Stettini Jakobi kogudust. Ta suri 26. märtsil 1964 ja maeti Bad Segebergi linnas.

Piibel maailmas

Pühakirja tervikuna saab täna lugeda ligi 5,4 miljardit inimest 674 keeles, Uut Testamenti 631 miljonit inimest 1515 keeles ja erinevaid piibliosi veel 1135 keeles. Kokku saab piiblitekste lugeda 3324 keeles. Käsil on üle 400 piiblitõlkeprojekti. 209 miljonile inimesele (3773 keelde) pole tõlgitud veel ühtegi piibliosa, aga töö käib...

Eleri Luhamets: on lausa mõistlik

Eleri Luhamets on Pauluse koguduse õpetaja Kristjan Luhametsa abikaasa. Nende peres kasvab neli last: Jakob (8a), Helene (5a), Mihkel (2a) ja Timo (1a).

Milline oli Sinu lapseõlv ja pere?

Ma sündisin Tartus ja kasvasin üles Ülenurmel. Olen pere keskmine laps, mul on 6 aastat vanem vend Urmas-Priit ja 9 aastat noorem õde Katariina. Mu vanemad Urmas ja Piret on alati moodustanud suurepärase meeskonna kodu ja pere eest hoolitsemisel. Ühtehoidmist oli tunda ka kortermajas, kus me Ülenurmel elasime. Minu vanemate sõprade lapsed olid ka meie parimad sõbrad.

Mul on ilusad mälestused vanavanematest. Ema vanematega said pikad suvevaheajad veedetud mere ääres Pärnumaal. Ujusime mitu-mitu korda päevas ja kõik hoidised tegi vanaema koos meiega valmis. Lapsed olid alati marjul või teematerjali korjel kaasas. Igal lapsel oli eri värvi tops, mis täis pidi saama. Rannalooduse lõhnad, värvid ja maitsed saadavad mind siiani.

Isapoolsetel vanavanematel käisime samuti tihti külas. Neil oli laut ja loomapidamine, mis korterilapsele eriti huvitav tundus. Sai mune kanade alt korjata ja lehma karjamaalt koju tuua, heina teha ja metsmaasikal käia. Vahvad olid ühised söögitegemised, kuhu lapsi kaasati. Näiteks rullisime kõigi lastega lauasuuruselt lahtilaotatud taigna kokku, kõik ühtses taktis. Taigna peale oli heldelt pandud kaneeli, suhkrut ja võid. Kui kuklid ahjust välja tulid, sai neid terve vannitüki. Vanaema ütles nende kohta ikka hellitavalt “kaneelikuklikud”.

Milline ema on Sinu ema?

Minu ema Piret on supernaine nagu väga paljud emad seda on. Ta on suurepärase suhtleja ja akadeemiliselt hästi võimekas. Erialalt on ta inglise filoloog. Keeleõppega on ta tegelenud ilmselt kõikidel erinevatel tasanditel – alguses õpetajana, siis õpetajate õpetajana ja nüüd Haridusministeeriumis.

Selle kõige kõrvalt on ta ka imeline ema ja abikaasa. Ta moodustab mu

isaga ideaalselt toimiva meeskonna. Suure osa vabast ajast veedab ta maakodu aias toimetades. Mu emal on alati hästi palju ideid ja mu isa aitab neid vapralt teostada.

Mida oled oma emalt õppinud?

Ma arvan, et perekonna toimimine, ühtehoidmine ja armastus pereliikmete vahel on kõige tähtsam, mida olen lapsena kasvades saanud. Aga kindlasti ka palju väikeseid praktilisi asju. Näiteks praegu oma kodu eest hoolitsemisel märkan ma, kui palju olen ma neilt üle võtnud. Mu emapoolne vanaema ütles ikka: “Ära kõnni tühja!” Iga käik kodutoimetustel peab olema mõtestatud.

Milline ema oled Sina?

See tuleb küllap ilmsiks alles aastate pärast. Praegu saan ainult rääkida, milline ema ma tahaksin olla.

Tahaksin olla oma laste eludega hästi kursis ja hästi kohal. Tahan jagada

lähedust, täit tähelepanu ja elada nende tegemistele kaasa. Me püüame olla Kristjaniga nagu turvaline ruum, kus lastel on hea kasvada.

Mis on need asjad, mida oled alles nüüd, kui sul endal on neli last, taibanud emaks olemise kohta?

Põhiliselt seda, kui töömahukas ja kõikehõlmav on lapsevanemaks olemine. Puhkepäevi ei ole ja enda vajadused kipuvad ikka viimasteks jääma. Sügava tänutundega mõtlen argitoimetuste keskel kõigile vanematele, kes on käinud meie eel.

Olen õppinud, kui tähtis on siiski oma vajadustele tähelepanu pöörata ja ennetada üleväsimust. See on lausa vastutus, sest kui minust pole enam kasu, siis jääb terve hulk inimesi hätta. Palve ja Jumala Sõna loovad mind inimesena uueks. Keegi on öelnud, et Vaimu viljad paistavad kõige paremini välja just lastega

alanduda Jumala tahte alla

kodus olles. Siis selgub, kui armastav ma tegelikult olen, kui pika meelega, kui rahulik, kui lahke, kui rõõmus, kui hästi ma ennast valitseda suudan. Ja siis taipan ma päriselt, kui väga ma vajan Jumalat ja Tema Vaimu enda sisse elama ja valitsema. Iga päev.

Mis on kõige tähtsam, mida tahaksid oma lastele õpetada?

Mu palve on, et nad õpiksid Jumalat tundma, et nad kasvaksid isiklikus usus, et nad õpiksid tundma Jeesust ja Tema armastust meie vastu. Kui nad selle oma lapseõlvkodust kaasa võtaksid, siis on minu elutöö tehtud.

Aasta tagasi rääkis Kristjan kuukirjas, et kohtusite Pauluse koguduse noorteõhtul. Millal oli Sinu jaoks see hetk, millal taipasid, et Kristjan ongi see õige?

See äratundmine kasvas ja kasvab siinemaani. Ma ikka aeg-ajalt imestan, kui suur on Jumala tarkus, kes kaks täiesti erinevat inimest kokku liidab ja nii täiuslikult, et see kooslus toimib laitmatult ja ükski teine variant ei tule kõne allagi.

Minu osa tookord, kui noorteõhtutel kohtusime, oli rohkem aimamisi, lootuses minek. Mäletan, et kellelgi meie lähedastest polnud midagi halba ütleda ja nii me siis vaikselt katusime läbi, kas see on Jumala tahe. Seejärel tuli kõik nii loomulikult – kindlalt teineteise kasuks otsustamine, kihlumine ja abiellumine. Ja nõnda me oleme sealtmaalt oma kodu ehitanud, õlg-õla kõrval. Nii rõõmust kui murest koos läbimine liidab abikaasad kokku ja kui Jumal on meie suhtes kohal, siis see lihtsalt toimib. Sellele pole loogilist seletust, on ainult tänu Jumalale Tema töö eest meie eludes.

Kirikuõpetaja töö nõuab palju nii aega kui vaimujõudu. Mida tähendab see Sulle kirikuõpetaja abikaasana?

Ma arvan, et kirikuõpetaja töö on parim töö, mida teha saab. See on ju palvetamine, Sõna uurimine, Jumala ligiolu otsimine ja selles hingamine. Kas võiks midagi paremat olla? Teised peavad kuidagi ilmaelu sees kristlased olema. Näiteks haiglas

pole ja ilmselt ei tule isegi kabelit, aga kirikuõpetaja saab viibida kogu aeg Issanda kojas. Evangeeliumi kuulutamine on kristlasena elamise üks raskemaid ülesandeid, aga kirikuõpetajale ei vaata keegi viltu, kui ta Jeesusest räägib.

Mulle väga meeldib kirikuõpetaja naine olla. Ühine usk on meie abielu kõige tugevam alus. Kristjanilt saab alati kõike küsida vaimulike asjade kohta ja üks kirikuõpetaja naiselt oodatakse ka loomulikult, et ma olen kristlane ja usun Jeesust, ei kiputa midagi muud arvama.

Tööd on palju, see on sulatõsi. Ma ikka nurisen mõnikord, aga aastatega on teineteisemõistmine paranenud. Eluperioodid on erinevad ja meie ülesanded pere-, kodu- ja töörindel pidevalt muutuvad. Lapsed pööravad meie graafikuid järjekindlalt peapeale. Siis tuleb jälle koos maha istuda ja mõelda, kuidas oma aega paremini kasutada. Kõike niikuinii ei jõua, aga kui tähtsad asjad on esimesed, siis jõuab rohkem. Jumal esikohal, siis abikaasa, siis lapsed ja siis kõik muu.

Oled õppinud arstiks. Kuidas on läinud õpingud laste ja perekonna kõrvalt?

Kui oli aeg ülikooli astuda, siis tundsin Kristjanit juba paar aastat. Küsisin ka temalt nõu arstikutse osas. Ta toetas mu otsust ja julgustas mind kindlasti arstiteaduskonda astuma. Nõnda oli see otsus arstikutse kasuks natuke ka tema teene.

Pärast esimest kursust me abiellusime. Neljanda kursuse poole peal sündis Jakob ja pärast viiendat kursust Helene. Õpinguid jätkata oli võimalik põhiliselt tänu Kristjanile. Veidi on aidanud lapsehoidmisega ka teised lähedased, aga põhiliselt siiski Kristjan. Oleme oma graafikuid sättinud ja klapitanud ja kui on jäänud augud, siis oleme abi palunud.

Kui ülikool läbi sai, siis oli loomulik jätkata residentuuris. Pärast pea kahte aastat residentuuriõpinguid jäin järjest koju Mihkli ja Timoga. See on tagantjärele vaadates üks suur Jumala ime. Esiteks lapsed ja siis kõik muu.

Pere kõrvalt õppimine ja töötamine

on minu jaoks oluline vaheldus. Huvitaval kombel on mõlemad koos eksisteerides kvaliteetsemad. Võiks arvata, et kui ma olen ema ja samal ajal töötan, siis ma olen poole kohaga ema ja poole kohaga töötaja. Aga tegelikkuses olen ma parem ema ja parem arst. Raskeid hetki on muidugi ka ja kõike ei jõua, mida tahaks. Pidevalt peab tegema valikuid ja mõtlema, mis on päriselt oluline. Kuid Jumala abiga, Tema tahtesse jäädes saab kõik vajalik tehtud.

Kuidas mõjutab usk sinu tööd?

Ma arvan, et lisaks tavalistele teadmistele meditsiinist, diagnoosimisest ja ravist, on meil kristlastena olemas ka palju suurem, Jumala mõõde. Ma saan paluda tarkust ja taipamist keerulises olukorras ja ma saan palvetada oma patsientide pärast. Ja veel saan ma olla otseselt toeks ja abiks kaaskristlastele, kes haiglas töötavad või kes haigena haiglasse satuvad. Nii saame koos oma palved Isa ette viia.

Kuidas Sa jõudsid Jumala juurde?

Mina tuln leeri Pauluse kiriku uksele oleva kuulutuse peale 2002. aasta sügisel. Kuna pooled tunnid olid juba läbi, siis püüdsin oma mõtteid Jumalast talvel veel korrastada. Kevadel käisin kõik leeritunnid uuesti läbi ja ütlesin kindla jah-sõna Jumalale.

Minu jaoks oli hämmastav kirikusse tulles see, kuidas see kõik saab nii tõsi olla. Ka valusad, patuga seotud asjad olid täiesti tõesed. Ei olnud mingeid vastuväiteid, ainult südame siiras “jah!” Jumalale.

Kuidas oled Sina kogenud Jumala tegutsemist oma elus?

Alati on midagi uut ja hämmastavat Jumala kohta avastada. Suhe Jumalaga on elav ja kahepoolne. Minu tajumine ja mõistmine on puudulik, aga siin tuleb Jumal alati mulle vastu. Mina igatsen, otsin Jumalat ja astun millimeetri, Jumal tuleb maailmade otsast kohale. Minu, tavalise väikese inimese juurde. Isiklikult.

Viimase aja üks erilisemaid avastusi on Jeesuse isiku suhe Jumalaga: kuidas Vana Testament räägib Jeesusest, kuidas Jeesuse läbi on vanad

tekstid loetavad ja mõistetavad, kui palju ettekuulutusi on Jeesuse kohta, isegi alglugudes. Kuidas laulud Jumala sulasest räägivad Jeesusest, Tema iseloomust ja suhtest Jumalaga, Temast kui veatust Tallest. Seega üksnes Tema läbi on meil voli tulla püha, täiusliku, igavese Jumala ette.

Millised on Sinu teenimis-ülesanded koguduses nüüd ja millised on need varem olnud?

Minu põhilised ülesanded praegu on olla koguduse liige, kirikuõpetaja abikaasa ja pühapäevakoolilaste ema. Rõõmustan Jumala kojas käimisest ja osadusest Kristuse ihuga, tunnen selle järele suurt vajadust.

Varem olen laulnud kooris, osalenud ülistusõhtute ja noorteõhtute korraldamises ning teinud pühapäevakooli 1.-3. klassile. Praegu olen rohkem taustajõud. Korraldan pühapäevaste jumalateenistuste ajal suurematele lastele sisulist programmi ja aitan kõige pisemate pühapäevakoolitundi ette valmistada. Ja loomulikult püüan Kristjanile tema töös igati toeks olla, seda pean oma kõige tähtsamaks ülesandeks.

Kas sa oled kogenud mõnda erilist palvevastust või Jumala juhtimist?

Kui arstiteaduskonnas õppisin, palusin Jumalalt tarkust, et valiksin õige eriala. Mul oli see südamel ja palusin selle pärast ikka ja jälle läbi aastate. Ja Jumal juhtiski üleloomulikult viisil. Arstiteaduskonna lõpueksam oli just lõppenud ja jõudsin koju. Nüüd oli kaks nädalat aega õppida residentuuri sisseastumiseksamiks. Panin põlved maha ja palusin – mida siis nüüd valida? Kirjutasin üles kõik erialad, mille peale olin mõelnud. Neid sai kümnekond. Panin sedelid kübara sisse, segasin ja tõmbasin loosi. Sain sisehaigused. Ma polnud väga rahul selle mõttega. Mõtlesin, et tõmban uuesti loosi. Sain jälle sisehaigused. Nüüd juba jooksis jutt üle selja ja palusin vaikselt: “Kui see on tõesti Sinu tahe...” Segasin, tõmbasin kolmandat korda ja seesama silt oli jälle näpus. Siis voolasid juba pisarad tänust ja Jumala ligiolu tajumisest.

See otsus pole alt vedanud. Tunnen, et olen õiges kohas ja minu plussid on hästi rakendatud. Pole muud seletust,

kui elava Jumala juhtimine ja palve vastus.

Mida ütleksid teistele kristlastele julgustuseks?

Teekond Jumalaga on tõeliselt huvitav. Alati on midagi uut ja vaimustavat avastada! Kui sa püüad otsida Tema tahet ja lähedust, siis juhib Jumal Sinu elu üleloomulikult viisil, mis on parem kui Sa iialgi unistada oskaksid! Tagasi vaadates näed, kuidas need paljud elumuutvad otsused olid üsna vähe Sinust endast ja tegelikult hoopis elava Jumala tarkus. Meie aimame, Jumal teab. On lausa mõistlik alanduda Tema tahte alla, sest see on päriselt parim.

Mis kinnitab sinu usku?

Elame vaimuliku võitluse keskel. Äärmiselt oluline on püsida elavas suhtes Jumalaga, palves ja Sõnas. Loen piibliõppe raamatuid ja vaatan piiblitunde internetist, viimasel aastal on mind hästi puudutanud Pricilla Shirer ja Beth Moore. Armastan ka kristlikku muusikat. Eesti keeles kindlasti Timo Lige, Elo Toodo ja Juhan Ungru, kaugemalt nt. Michael W. Smith, Lauren Daigle ja Hillsong.

Milline on sinu lemmikkirjakoht?

Minu leerisalm (Ps 139,5): “*Tagant ja eest sa ümbritsed mind ja paned oma pihu mu peale.*”

Küsimusi esitas Liina Raju.

Kontserdid

P. 13. mail kell 17. Film „Elagu antipoodid!” (Viktor Kossakovski) ja oreliimprovisatsioon (Maris Podedkrat). Sisepääs tasuta.

L. 19. mai kell 19 Tartu kammerkoor Kolm Lindu, dirigent Jaan-Eik Tulve. Piletid 10€/7€.

P. 20. mai kell 17 E-studio noortekooriga kontsert, dirigent Külli Lokko.

T. 22. mai kell 19 kammerkoor „Head ööd, vend”. Kavastaja: Arvo Pärt, Pärt Uusberg, dirigent Pärt Uusberg. Piletid 10€/7€.

N. 24. mai kell 19 Poola kultuuripäevade avakontsert. Oreliil Krzysztof Urbaniak. Tasuta. Annetused Tartu Jaani kiriku barokkoreli heaks.

P. 27. mai kell 16 segakoor North-western Choir (USA). Tasuta.

Jumalateenistused

10. mai kell 10. Taevaminemispüha.

13. mai kell 10. Emadepäev.
kell 12 laste- ja perede jum.

20. mai kell 10. nelipüha, leeripüha.

21. mai kell 10. 2. nelipüha.

27. mai kell 10. Kolmainupüha.

3. juuni kell 10.

10. juuni kell 10.

14. juuni kell 12. Leinapäev.

17. juuni kell 10.

kell 12 surnuaiapäha.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios ja Youtube keskkonnas.

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid jätkuvad sügisel.

Viimane piiblitund on kolmapäeval, 9. mail kell 17.00 krüptis.

Taizé palvused neljapäeviti 17.30.

Uus leerikool algab 25. juunil kl 18.

Piiblingid:

P. 6. mai kell 11.30 (Juta)

E. 07. mai kell 17.00 (Liive)

N. 10. mai kell 19.00 (Timo)

P. 13. mai kell 11.30 (Merike)

E. 14. mai kell 17.00 (Liive)

N. 17. mai kell 19.00 (Timo)

R. 18. mai kell 18.00 (Aino)

P. 20. mai kell 11.30 (Juta)

E. 21. mai kell 17.00 (Liive)

N. 24. mai kell 19.00 (Timo)

P. 27. mai kell 11.30 (Merike)

E. 28. mai kell 17.00 (Liive)

E. 4. juuni kell 17.00 (Liive)

P. 10. juuni kell 11.30 (Merike)

Noorteõhtud – reedeti kell 19.

Info: Robert Bunder, tel 59110105.

5.-8. juulil on Palamusel kiriku noortepäevad ehk „JäPe”.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium

on avatud E-R 10-17, L 10-14,

P 9-10, telefon 742 0258.

Liikmeannetusi (soovitav 1% sissetulekust) saab teha ülekanedega (EE282200221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus) või kantseleis.

Raamatupood on avatud E-R 10-18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supiköök E-R 11-13 ja L 10-12:30.